

JOSEPH DE HEMPTINNE

Joseph de Hemptinne werd geboren te Gent op 28 juli 1822. Hij stamde uit een oude Waalse patriciërsfamilie. De oudst gekende de Hemptinne wordt reeds vernoemd in 1231, nl. Stassin de Hemptinne, ridder en stichter in 1250 van de abdij Boneffe. De Gentse de Hemptinne's stammen af van Stassin. Stassin zelf was een groot-grondbezitter en woonde in de gemeente Emptinne in de provincie Namen, op 20 km van Dinant. In de loop van de geschiedenis van de familie de Hemptinne was deze familie altijd zeer invloedrijk en bekleedde hoge ambten.

De ouders van Joseph de Hemptinne waren Felix Joseph de Hemptinne, die te Gent op 2 augustus 1815 huwde met Henriette Adrienne Lousbergs, geboren te Gent op 28 november 1796. Felix Joseph de Hemptinne was provincieraadslid en lid van de bestendige deputatie. Na de dood van zijn schoonvader Hubert Lousbergs nam hij de fabrieken over van zijn schoonvader; hij was ook medestichter van de vlasspinnerij La Lys. Hij stierf te Gent op 3 juli 1848.

Uit het gezin Felix Joseph de Hemptinne werden zes kinderen geboren nl. (de auteur A. De Riemaecker geeft enkel de datum van het doopsel op) :

1. Charles de Hemptinne (12.5.1816)
2. Marie de Hemptinne (15.4.1818)
3. Henri de Hemptinne (16.3.1820)
4. Joseph de Hemptinne (28.7.1822)
5. Jules de Hemptinne (4.7.1825)
6. Louise de Hemptinne (28.6.1826)

Louise de Hemptinne huwde op 20 mei 1845 met Jean Auguste Casier, geboren te Gent op 12 november 1820. Joseph de Hemptinne was pas vijf jaar oud, toen zijn moeder overleed. Hij bezocht enige tijd het Gents atheneum, maar hij moest zijn studies afbreken op veertienjarige leeftijd, om samen met zijn broers de zaken van zijn vader te behartigen. Joseph de Hemptinne kreeg aldus een praktische handelsopleiding. Zijn religieuze en maatschappelijke vorming steunde op persoonlijke lectuur, hierbij geholpen door zijn zuster Marie. Joseph de Hemptinne was dus een autodidact. Hij huwde op 18 mei 1847 met Pauline Gonthyn, een dochter van de bankier Gonthyn, die in de Zwarte Zustersstraat woonde. Het jonge paar ging op huwelijksreis naar Rome, waar ze door paus Pius IX (1846-1878) in een privé-audiëntie werden ontvangen. Pauline Gonthyn, een vriendin van Marie de Hemptinne, richtte katholieke kleuterscholen op te Gent, stichtte meisjespatronaten en hielp met andere dames uit de burgerij bij de catechisatie van arbeiderskinderen. In verband hiermede lezen we op 24 september 1856 in de Gazette van Gent :

“Gisteren had er een soort vrouwenoproer op de Houtlei plaats. Volgens geruchten zou het volgende zijn voorgevallen. Sedert enige tijd werden er

Joseph de Hemptinne (ca. 1860).

sermoenen voor vrouwen gegeven door Gentse dames in het kerkje van Poortakker. Het onderwerp van de sermoenen zou geweest zijn het middel om met veertien stuivers daags in een werkmansgezin ordentelijk te leven. De predikante zou voorgesteld hebben : afschaffing van de koffie, die zou vervangen worden door een afkooksel van kruiden, die men 's zondags op

Félix-Joseph de Hemptinne

Pauline Gonthyn

de buiten zou gaan trekken; het recept om soep te maken : water, een koevoet en wat roggebrood; hierbij vier kg aardappelen en azijnsaus. Enkel zou de vader 's morgens, 's middags en 's avonds nog een roggeboterham gesmeerd met boter vermengd met meel krijgen.”

De Gazette van Gent schrijft dat men niet kan verzekeren of deze geruchten gegrond zijn, maar een aantal huisvrouwen hebben de zaak kwalijk opgenomen en een groot getal zijn gisteren naar de Houtlei gekomen om te bewijzen, dat ze het niet eens zijn met deze huishoudelijke rekening. 's Anderendaags schreef Le Bien Public, dat de geruchten vals waren en dat de dames in Poortakker zich niet met huishoudelijke zaken maar met christelijk onderwijs bezig houden. Het brutale Gents lied Koevoet, dat verspreid werd op carnaval 1857 is de weerklank van dit voorval (zie B.R.U.G. : nummer G 8140 Carnavalliedereren).

Uit het huwelijk werden zeven kinderen geboren :

1. Marie-Joséphine de Hemptinne (6.3.1848), die zal later in de Carmel treden te Oudenaarde.
2. Félix-Pierre de Hemptinne (10.6.1849)
3. Paul-Charles de Hemptinne (31.5.1851)
4. Joséphine de Hemptinne (25.1.1853)
5. Louise-Marie de Hemptinne (12.5.1856 - overleden op 27.12.1857)
6. Joseph-Marie de Hemptinne (1.5.1859)
7. Jean-Baptiste de Hemptinne (22.5.1861)

Mevrouw de Hemptinne - Gonthyn overleed bij de geboorte van haar achtste kind op 6 mei 1870.

Na de dood van zijn vader in 1848 kreeg Joseph de Hemptinne meer verantwoordelijkheid in het familiaal bedrijf. Toen zijn oom Ferdinand Lousbergs in 1859 overleed, nam Joseph de Hemptinne de leiding van het hoofdbedrijf met ingang in de Keizer Karelstraat en uitkomst op de Reep, waar thans de middelbare school van het Sint-Bavo instituut gevestigd is. Terzeldertijd vestigde zich de familie de Hemptinne in het herenhuis van zijn oom in de Keizer Karelstraat. Ook het buitenverblijf van zijn oom te Maaltebrugge kwam in zijn bezit.

Op 16 juni 1871 werd in de Sint-Baafskathedraal een glasraam ingehuldigd met de opbrengst van een intekening onder de werklieden van de Hemptinne. Dit glasraam bevindt zich in de kapel O.L. Vrouw ter Engelen (vijfde kapel links van de ingang) en is het werk van J.B. Béthune. De tekst luidt : "Ter zaliger gedachtenis van mevrouw Pauline Gonthyn, overleden den VI mei 1870".

Joseph de Hemptinne ontpopte zich als een voorname figuur in het Sint-Vincentiusgenootschap dat in 1845 te Gent was opgericht. Dit genootschap was te Parijs opgericht in 1833 en verspreidde zich snel in vele landen van Europa. Het had tot doel de geestelijke en stoffelijke nood van arme gezinnen te lenigen. In 1848 werd Joseph de Hemptinne voorzitter van deze Gentse vereniging en in 1855 voorzitter van de Centrale Raad voor Vlaanderen. In 1850 werd gestart met patronatenwerking.

Joseph de Hemptinne had ook veel belangstelling voor de kunst en werd een promotor van de neogotiek. Jean-Baptiste Béthune (1821-1894) werd zijn boezemvriend en samen met hem lag de Hemptinne aan de basis van de oprichting van de Sint-Lucasscholen.

M. STEELS
('t vervolgt)